

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

II. 1. ÚPLNOST, VELIKOST A UMÍSTĚNÍ ŠKOLY

Základní škola speciální v Rakovníku je úplnou školou s 1. až 10. postupným ročníkem.

Pod jednou střechou je soustředěna **mateřská škola speciální, mateřská škola logopedická, základní škola praktická, základní škola speciální, praktická škola dvouletá, praktická škola jednoletá, základní škola logopedická, speciálně pedagogické centrum, školní družina i školní jídelna**, což umožňuje poskytování komplexních služeb žákům i jejich rodičům. V objektu se nachází také **pedagogicko-psychologická poradna**, která sice není součástí školy, ale se školou spolupracuje.

Škola je umístěna v nové moderní budově, která byla vyhodnocena jako „**Stavba roku 2003**“. Toto ocenění bylo uděleno za vytvoření kultivovaného areálu pro náročné výchovné a výukové aktivity se zřetelem k citlivému urbanistickému řešení.

Škola se nachází v klidném prostředí městského parku, nedaleko od autobusového i vlakového nádraží, což zajišťuje dobrou dostupnost i pro žáky dojíždějící z okolních vesnic.

V blízkosti školy je zimní stadion a kolem školy vede cyklistická stezka. Zimní stadion i cyklistickou stezku, můžeme využívat v hodinách tělesné výchovy a zdravotní tělesné výchovy (škola disponuje velmi dobrým sportovním vybavením). Škola sousedí s Domem dětí a mládeže, kde mohou naši žáci navštěvovat řadu kulturních pořadů.

I když je škola v klidné okrajové části města, neznamená to, že je izolovaná od života ve městě. Během pár minut mohou žáci dojít do divadla, kina, městské knihovny, výstavních síní i muzea.

II. 2. VYBAVENÍ ŠKOLY

Prostorové zabezpečení výuky:

Budova školy je bezbariérová, vybavená výtahem a toaletami pro vozičkáře.

Škola má k dispozici:

- **kmenové třídy**
- **učebnu pro výuku výpočetní techniky**
- **učebnu pro výuku výtvarné výchovy**
- **tzv. „univerzální učebnu“ s interaktivní tabulí a interaktivním displejem**
- **místnost pro práci školní družiny**
- **tělocvičnu**
- **rehabilitační tělocvičnu**

- **rehabilitační bazén s posuvným dnem a protiproudem a místnost pro hydroterapii**
(zde je umístěna vířivá vana a nožní vířivá vana)
- **infrasaunu i finskou saunu pro saunování žáků i rehabilitaci zaměstnanců školy**
- **cvičnou kuchyň**
- **cvičný byt**
- **dílnu**
- **keramickou dílnu**
- **snoezelen** (místnost pro multisenzoriální stimulaci)
- **místnost určenou k ošetření úrazu, ke krátkodobému pobytu zraněného, popřípadě při zdravotních problémech**

Učitelé mají k dispozici kabinet pro ukládání pomůcek.

Ředitel školy, zástupkyně ředitele i hospodárka mají samostatné kanceláře; výchovný poradce má k dispozici kancelář pro konzultace s rodiči žáků.

Škole dlouhodobě chyběl pozemek, který by byl využíván jako **školní zahrada**. Od podzimu 2013 má škola zahradu, která slouží nejen k výuce pěstitelských prací, ale také jako **přírodní učebna** a místo pro odpočinek a relaxaci žáků školy.

Součástí zahrady je **ovocné arboretum**.

V sousedství školy bylo vybudováno **dětské hřiště** pro žáky mateřské školy a nejmladší žáky školy

cvičná kuchyň s úpravami pro vozíčkáře

rehabilitační tělocvična

snoezelen

cvičný byt

cvičný byt

tělocvična

školní jídelna

rehabilitační bazén s posuvným dnem

učebna výpočetní techniky

školní zahrada

školní hřiště

Materiálně technické vybavení školy:

- **Schodolez** umožňuje imobilním žákům pohyb i v těch prostorách školy, které nejsou dostupné výtahem.
- Žákům poskytujeme zdarma dostatečné vybavení **učebnicemi a pracovními sešity**
- **Učebny** jsou vybaveny výškově stavitelným nábytkem pro každého žáka. Ve třídách je vhodný nábytek pro sestavení oddělených pracovních míst pro žáky s poruchou autistického spektra.
- V **učebně výpočetní techniky** je dostatečný počet počítačů. V učebnách základní školy speciální jsou k dispozici počítače s dotekovou obrazovkou a iPady.
- V **univerzální učebně** je audio a video technika, interaktivní tabule a interaktivní display
- V **keramické dílně** najdeme hrnčířský kruh a keramickou pec.
- Škola je velmi dobře vybavena běžným **cvičebním nářadím, kompenzačními a rehabilitačními pomůckami** pro žáky s tělesným postižením (lopedy, motomed, krabblar apod.)
- K rehabilitaci využíváme i **infrasaunu, finskou saunu, rehabilitační bazén** s posuvným dnem a protiproudem, vířivou vanu i nožní vířivou vanu.
- V suterénu školy lze využívat místnost s několika stoly pro stolní tenis a malou **posilovnou**.
- Škola vlastní **nadstandardní vybavení pro zimní sporty** (brusle, sjezdové a běžecké lyže a snowboardy; včetně vhodného obutí), **cyklistiku** (kola, koloběžky a tříkolky) a **turistiku** (hole pro nordic walking).
- **Cvičná kuchyň** je vybavena myčkou nádobí, horkovzdušnými troubami, fritézou, mikrovlnnou troubou, lednicí, mixéry atd. Sektorový nábytek je přizpůsoben potřebám vozíčkářů - horní díly se dají upravit na výšku sedícího člověka. Pro žáky s tělesným postižením je cvičná kuchyň vybavena speciálními pomůckami do domácnosti.
- Ve **cvičném bytě** se žáci učí pečovat o domácnost, proto je tu cvičná koupelna i toaleta, automatická pračka, postel k nácvičení převlékání lůžkovin a přebalovací pult.
- Školní **dílna** je vybavena nářadím pro práci se dřevem a kovem.
- V každém kabinetě a také ve sborovně mohou učitelé využívat **počítače** s připojením na internet. Všichni třídní učitelé mají k dispozici školní **notebook**.
- Ve sborovně školy je po celý den bez omezení k dispozici **kopírka**, která zároveň slouží také jako **tiskárna** na počítači vytvořených materiálů.
- Učitelé mohou dění ve škole dokumentovat pomocí **digitálního fotoaparátu, kamery i iPadů**.

učebna

pracoviště žáka s dětským autismem

Hygienické vybavení školy:

Budova školy je vybavena dostatečným počtem běžných toalet i toalet upravených pro vozíčkáře. K dispozici je i řada sprchových koutů. Některé z nich jsou rovněž upraveny pro potřeby vozíčkářů.

umývárna

toaleta pro vozíčkáře

3. CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ A PEDAGOGICKÉHO SBORU

Základní škola speciální v Rakovníku vzdělává **žáky**, kteří z nejrůznějších důvodů nezvládají vzdělávání v jiných výukových programech. Podmínkou zařazení žáka do školy tohoto typu je doporučení pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra a souhlas zákonných zástupců.

Žáky základní školy jsou **žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**. Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytování **podpůrných opatření**. Podpůrná opatření poskytuje škola bezplatně na základě doporučení **školského poradenského zařízení**.

Základní školu speciální v Rakovníku navštěvují nejčastěji žáci se středně těžkou, těžkou a hlubokou mentální retardací a kombinovanými vadami (mentální retardace spojená např. s tělesným postižením, smyslovými vadami nebo poruchami autistického spektra).

Pedagogický sbor (složený z učitelů, vychovatelů a asistentů pedagoga) je dlouhodobě stabilizovaný, věkově vyvážený a z převážné části plně erudovaný v oboru speciální pedagogiky. Aktuální informace o počtu pedagogických pracovníků a jejich kvalifikaci jsou součástí každoročních výročních zpráv o činnosti školy.

Ve škole pracuje výchovný poradce, koordinátor v oblasti informačních a komunikačních technologií, metodik tvorby a následné koordinace školních vzdělávacích programů, koordinátor v oblasti environmentální výchovy a metodik prevence sociálně patologických jevů.

Ve škole jsou také pedagogičtí pracovníci kvalifikovaní pro logopedickou péči a zdravotní tělesnou výchovu.

Nezbytnou součástí pedagogického sboru jsou asistenti pedagoga. Asistenti pedagoga poskytují podporu jiným pedagogickým pracovníkům při vzdělávání žáka nebo žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu doporučeného podpůrného opatření. Pomáhají při organizaci a realizaci vzdělávání, podporují samostatnost a aktivní zapojení žáka do všech činností uskutečňovaných ve škole v rámci vzdělávání, včetně poskytování školských služeb.

Vedení školy plně podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků a umožňuje studium těch pedagogických pracovníků, kteří dosud nedosáhli požadované kvalifikace.

Pedagogickému sboru naší školy byla dne 9. dubna 2010 udělena „Medaile MŠMT 1. stupně za dlouhodobou vynikající činnost v oblasti speciálního školství“.

II. 4. SLUŽBY POSKYTOVANÉ ŽÁKŮM A JEJICH RODIČŮM, DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Kromě kvalitní výuky plně respektující individuální potřeby každého žáka poskytuje škola řadu dalších **služeb žákům i jejich rodičům**:

- Žáci mohou využívat k cestě do školy a ze školy **školní svozové auto**.
- Kvalitní využití volného času nabízí dětem **školní družina**.
- Škola se snaží pro žáky zajistit odborně prováděnou **kanisterapii**.
- Škola pořádá **rekondiční pobyty** zaměřené převážně na environmentální výchovu a prevenci sociálně patologických jevů. Cena kurzů a pobytů je přijatelná i pro rodiče s nižším příjmem.
- **Výchovný poradce** konzultuje s dětmi a jejich rodiči problémy žáků i otázky spojené s dalším vzděláváním a budoucím uplatněním žáků.
- V rámci podpůrných opatření poskytujeme žákům kvalifikovanou **logopedickou péči a zdravotní tělesnou výchovu**.
- Ve škole pracují **asistenti pedagoga a osobní asistenti**, což umožňuje věnovat **individuální péči** dětem, jejichž zdravotní stav a vzdělávací potřeby to vyžadují.
- Zvláštní význam u žáků z málo podnětného rodinného prostředí má práce **metodika prevence sociálně patologických jevů**.
- Pracovníci speciálně pedagogického centra doporučují **rehabilitační a kompenzační pomůcky, konzultují s rodiči** výchovné a výukové problémy jejich dětí.

DLOUHODOBÉ PROJEKTY

Každoročně probíhá na škole **projektové vyučování**, kterému je pravidelně věnován jeden týden výuky. Téma projektu je společné pro celou školu a jednotlivé třídy si ho blíže specifikují. Poslední den projektového vyučování je věnován prezentaci vzniklých výstupů.

Kromě tohoto celotýdenního projektového vyučování je v průběhu roku realizována řada kratších projektů.

A. V roce 2009 škola podala tři projekty do 2. výzvy **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.2. Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve Středočeském kraji**. Všechny tři projekty byly schváleny, a tak v období prosinec 2009 – březen 2012 byly ve škole realizovány tyto dlouhodobé projekty:

1. „Školní a poradenské centrum EVVO pro učitele a žáky“

V rámci projektu vzniklo školní informační centrum. Součástí činnosti centra byla i tvorba nových výukových materiálů, které zefektivní výuku. Budou více motivovat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zaměří se na individuální přístup k nim.

Rozpočet projektu: 1 555 000,- Kč

Aktivita projektu: Proškolení pedagogických pracovníků v oblasti environmentální výchovy, tvorba nových výukových materiálů, ověření nově vytvořených výukových materiálů na zážitkových kurzech pro žáky.

2. „Komplexní přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami“

Projekt se zaměřil na zvýšení schopnosti rozvoje žáků po stránce sociální, fyzické a pracovní. V projektu byl kladen důraz na individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich intenzivní předprofesní přípravu.

Rozpočet projektu: 1 600 000,- Kč

Aktivita projektu: Specializační kurzy pro pedagogické pracovníky, tvorba speciálních metodik pro žáky s fyzickým a mentálním handicapem, pilotní ověřování metodik na zážitkových a terapeutických zážitkových kurzech žáků.

3. „Rozvoj žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti zdravotní tělesné výchovy a tělesné výchovy“

Projekt se zaměřil na rozvoj žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti zdravotní tělesné výchovy a tělesné výchovy.

Rozpočet projektu: 2 000 000 Kč

Aktivita projektu: Specializační kurzy pro pedagogické pracovníky, tvorba metodik pro učitele TV a ZTV ve speciálním školství, pilotní ověřování speciálních metodik v praxi – na výukových kurzech pro žáky, pořízení potřebného vybavení pro sporty žáků s tělesným a mentálním handicapem.

Finanční prostředky těchto projektů („Školní a poradenské centrum EVVO pro učitele a žáky“, „Komplexní přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami“ a „Rozvoj žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti zdravotní tělesné výchovy a tělesné výchovy“) ve výši 5 155 000 Kč umožnily vybavení školy dalšími kompenzačními a rehabilitačními pomůckami, sportovním vybavením. Dále byly využity k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, tvorbě metodik pro žáky se SVP a k uskutečňování pobytových kurzů pro děti a žáky školy. Projekty byly úspěšně ukončeny v březnu 2012.

V rámci projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost si **naši pedagogové zpracovali vlastní vyučovací pomůcky a metodiky na profesionální úrovni přímo na míru potřebám žáků:**

Třídění odpadů	výukové leporelo z oblasti EVVO pro děti mateřské školy speciální
Zpracování recyklovatelných materiálů v rámci pracovního vyučování a pracovních činností žáků s mentálním handicapem	Výukové karty s popisem postupu zpracování recyklovatelného materiálu

Ochrana ohrožených druhů zvířat a rostlin na regionální úrovni - metodika upravená pro žáky s mentálním handicapem	kvarteto
Piktogramy z oblasti environmentální výchovy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	piktogramy - pomůcka pro žáky se SVP k nácviku třídění odpadu
Fotogramy a piktogramy pro výuku pracovního vyučování	fotografie názorně předvádí správný postup při manuálních činnostech, piktogramy usnadní pochopení obsahu osnov
Fotogramy pro zdravotní tělesnou výchovu	metodika formou fotografií usnadňuje nácvik jednotlivých cviků z oblasti ZTV pro žáky s mentálním handicapem a autismem
Výuková metodika zaměřená na zdravotní tělesnou výchovu – plavání	metodika doplněná fotografiemi a popisem jednotlivých cviků je zaměřená na konkrétní cviky v bazéně, podporující zdravý vývoj žáků s oslabením. Obsahuje cviky s pomůckami a celý obsah metodiky je přizpůsoben pro cvičení žáků s mentálním handicapem
Zdravotní cvičení na balonech	metodika obsahuje popis a obrázek jednoduše proveditelných cviků, doplněných říkadlem

Na tyto projekty navazoval projekt

4. „Rozšíření EVVO centra“ (s rozpočtem 2 478 052,- Kč).

Finanční prostředky projektu umožnily realizovat tyto aktivity:

1. Zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků (proškolení 38 pedagogů)
2. Tvorba environmentálních metodik (vytvořeno 10 inovativních produktů)
3. Zážitkové environmentální kurzy pro žáky (podpořeno 156 dětí a žáků školy)
4. Vznik a činnost dvou odborných učeben EVVO, k rozšíření činnosti stávajícího školního informačního EVVO centra.

B. Projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách:

5. „Zlepšení podmínek“

6. „EU peníze školám“

Díky těmto projektům mohla škola disponovat částkou 1 202 752 Kč. Finanční prostředky těchto projektů byly využívány k zajištění činnosti speciálního pedagoga, k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, k individualizaci výuky anglického jazyka, k inovaci a zkvalitnění výuky v oblasti přírodních věd a k inovaci a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT.

C. Projekt Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost - oblast podpory Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách:

7. „Individualizace výuky“ s třemi klíčovými aktivitami:

1. Individualizace výuky pro zvýšení efektivity rozvoje čtenářské a informační gramotnosti žáků středních škol – v rámci této aktivity byli žáci děleni do méně početných skupin při výuce českého jazyka a literatury,
2. Individualizace výuky prostřednictvím digitálních technologií – v rámci této aktivity byli žáci děleni do méně početných skupin při výuce výpočetní techniky,
3. Vzdělávání pedagogických pracovníků pro výuku anglického jazyka – 2 pedagogičtí pracovníci absolvovali roční jazykový kurz a 1 pedagog absolvoval intenzivní dvoutýdenní jazykový kurz v zahraničí.

Rozpočet projektu činil 320 261,- Kč a byl realizován od 1. 9. 2012 do 31. 8. 2013

D. Projekty v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost - oblast podpory Zvyšování kvality ve vzdělávání

8. „Cesty ke vzdělávání“

Finanční prostředky projektu umožnily realizovat tyto aktivity:

1. Čtenářské dílny jako prostředek ke zkvalitnění čtenářství a čtenářské gramotnosti (2 šablony)
2. Zahraniční jazykový kurz pro učitele (5 šablon)
3. Stínování (shadowing) pro pedagogy cizích jazyků, matematiky, přírodovědných a technických předmětů v zahraničí (2 šablony)

Rozpočet projektu činil 515 423,- Kč a byl realizován v období 1. 9. 2015 – 31. 12. 2015

9. „Rozvoj technických dovedností“

Aktivity projektu:

1. Rozvoj technických dovedností žáků na druhém stupni základní školy.
2. Rozvoj profesních dovedností učitelů pro výuku zaměřenou na zlepšování technických dovedností žáků základní školy.
3. Individualizovaný rozvoj ústních komunikačních dovedností učitelů v anglickém/německém/francouzském jazyce s využitím ICT formou blended-learningu

Rozpočet projektu činil 307 434,- Kč a byl realizován v období 1. 9. 2015 – 31. 12. 2015

Škola se stala partnerem projektu OP VK „Mentoring a individuální rozvoj pedagogických pracovníků ve využívání digitálních dotykových zařízení ve výuce“ (příjemce – www.scio.cz, s. r. o.). Díky tomuto projektu mohlo být 12 pedagogů základní školy proškoleny v oblasti ICT a škola mohla pořídit 12 kusů tabletů.

Pedagogické pracovnice mateřské školy se zapojily do projektu „Techmania – Nová dimenze polytechnického vzdělávání pro učitele a ředitele MŠ“ (příjemce – Techmania Science Center, o. p. s.). V rámci tohoto projektu měly také možnost zúčastnit se DVP, dále získaly didaktické pomůcky pro předškolní zařízení

Škola i nadále připravuje řadu projektů. Informace o jednotlivých projektech budou uvedeny v příloze školního vzdělávacího programu.

Škola se zapojila do mezinárodní spolupráce. Formou **e-twinningu** spolupracujeme se Spojenou školou Piešťany.

5. SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

16. března 2006 proběhlo první zasedání **školské rady**, která je nezávislým orgánem umožňujícím zákonným zástupcům nezletilých žáků, pracovníkům školy, občanům obce a dalším osobám podílet se na správě školy.

Rodiče mají kdykoliv možnost obrátit se na třídního učitele a ostatní vyučující se žádostí o pomoc při řešení problémů svých dětí. Formou zápisu v žákovské knížce mají stále k dispozici všechny kontakty na vedení školy, výchovného poradce, vyučující, vychovatele školní družiny a zaměstnance školní jídelny.

Rodiče jsou průběžně v dostatečné míře informováni o prospěchu a chování jejich dětí ve škole formou zápisů v žákovských knížkách a notýscích a osobních konzultací s rodiči. Třídní učitelé zakládají do katalogového listu žáka záznam o jednáních s jeho zákonnými zástupci.

Pokud je žák nemocný, spolupracuje škola s rodiči při doplňování zameškaného učiva.

Spolupráce školy s dalšími subjekty

- **Speciálně pedagogické centrum Rakovník** spolupracuje při zařazování žáků do naší školy (provádí psychologické a speciálně pedagogické vyšetření) a poskytuje poradenské služby učitelům i rodičům žáků. V případě potřeby spolupracujeme také s **Pedagogicko-psychologickou poradnou Středočeského kraje, odloučeným pracovištěm Rakovník**
- **Střední zemědělská škola Rakovník** provozuje v naší škole výdejnu stravy.
- Pracovnice **odboru sociálně právní ochrany dětí a mládeže při MÚ Rakovník** podle potřeby:
  - docházejí do rodin žáků a snaží se zajistit lepší spolupráci rodiny se školou při řešení výukových a výchovných problémů žáků
  - zasedají společně s výchovným poradcem školy, třídním učitelem, ostatními vyučujícími a rodiči žáka v tzv. výchovných komisích, které řeší vážná porušení školního řádu
  - dohlíží v rodinách žáků na plnění úkolů, které vyplynou ze zasedání výchovných komisí
- **Policie České republiky** organizuje pro žáky naší školy přednášky a besedy o dopravní výchově, kriminalitě a trestní odpovědnosti dětí a mládeže.
- **Domov Ráček, o.p.s.** pořádá řadu sportovních a kulturních akcí. Na nich vystupují i naši žáci. Klienti Ráčku se na oplátku zúčastňují akcí naší školy.
- Jsme častými návštěvníky akcí pořádaných **Domem dětí a mládeže v Rakovníku**.
- Každoročně se účastníme již tradičních akcí pořádaných dětským oddělením **Městské knihovny v Rakovníku**. Jsou to například:
  - „Vánoční pohoda v Brance“ - vánoční trh spojený s ukázkou tradičních lidových řemesel a zpěvem vánočních koled
  - „Pasování na čtenáře“ (pro absolventy 1. ročníků)
  - „Hurá na prázdniny“ - tematická předprázdninová setkání dětí s kulturním programem
  - besedy o knihách spojené s informacemi, jak se v knihovně orientovat a jak získat průkaz čtenáře

pasování na čtenáře v městské knihovně